

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004021

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Оксана Василівна

2. Oksana Wojko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7301-724X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 051 Економіка

Дата захисту: 12-12-2025

Спеціальність за освітою: економіст

Місце роботи здобувача: Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420557

Місцезнаходження: вул. Марії Капніст, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11212

Повне найменування юридичної особи: Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420557

Місцезнаходження: вул. Марії Капніст, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420557

Місцезнаходження: вул. Марії Капніст, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 52, 87.01.75.37, 87.01.75.43, 06.39, 06.52.13

Тема дисертації:

1. Управління матеріальними потоками видобувних підприємств на засадах циркулярної економіки
2. Management of Material Flows of Mining Enterprises Based on the Circular Economy Principles

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено всебічному дослідженню теоретико-методологічних засад, обґрунтуванню концептуальних положень і розробленню інноваційних науково-практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення економічної ефективності функціонування українських видобувних підприємств в умовах становлення циркулярної економіки та реалізації принципів сталого розвитку. Особливий акцент зроблено на оптимізації матеріальних та енергетичних витрат, що є критично важливим аспектом у контексті глобальних екологічних та економічних викликів. Видобувна промисловість є важливим складником економіки України, адже займає провідне місце поміж основних сфер господарювання, а її продукція пов'язана з усіма галузями промисловості. З огляду на це, забезпечення ефективності роботи підприємств видобувних галузей є вкрай важливим фактором стратегічного розвитку нашої країни. Проблеми, спричинені втратою біорізноманіття, забрудненням води, повітря та ґрунтів, і

надмірне виснаження ресурсів визначають загрози подальшому існуванню людства і створюють суспільні виклики, які досі не були належним чином вирішені. Економічні аспекти діяльності підприємств видобувної галузі України стоять перед викликами, які зумовили нестабільність цілих виробничих секторів: нерегульованість ринків, недостатність пропозиції, що спричинена низькою конкурентоспроможністю власної сировини, недосконалість структури приватної власності та відсутність державних стимулів щодо раціонального господарювання. Ці аспекти формують завдання для досліджень, які мають бути спрямовані на подолання негативного впливу на довкілля та соціальних викликів, стимулювати економічний розвиток промисловості. До того ж оптимізація економічного розвитку підприємств видобувної галузі повинна передбачати модернізацію інструментів моніторингу витрат матеріалів у виробництві продукції. Відомі підходи до обрахунків витрат підприємств видобувної галузі, що їх застосовують в Україні, не відповідають викликам сьогодення, адже базуються на принципах «лінійної економіки», яка є застарілою та неефективною в контексті сталого розвитку. Натомість усе більшу популярність в ЄС здобуває концепція циркулярної економіки, яка пропагує безвідходне виробництво, створення нових робочих місць і збереження довкілля. Тому актуальним стає удосконалення наявних і розроблення нових методів та підходів щодо матеріальних та енергетичних витрат задля оптимізації витрат підприємств видобувної галузі. Отже, метою дисертаційного дослідження є вдосконалення теоретичних і методологічних положень та обґрунтування науково-методичних і практичних рекомендацій щодо концепції керування матеріальними та енергетичними потоками підприємств видобувної галузі України згідно з принципами циркулярної економіки. Предметом дисертаційного дослідження є процеси формування обліку матеріальних та енергетичних витрат на підприємствах видобувної галузі України. Об'єктом дослідження є аспекти формування та розвитку механізмів управління економічною діяльністю підприємств видобувної галузі в контексті циркулярної економіки. Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробленні та обґрунтуванні нових підходів до формування матеріальних та енергетичних витрат на підприємствах видобувної галузі України з позицій циркулярної економіки, а саме як застосування складеного блага компонентів «екологічного рюкзака» підприємства. Результати дослідження характеризуються: визначенням основних складників екологічного рюкзака продукції підприємств видобувної галузі, що дає можливість повніше оцінити матеріальні та енергетичні витрати в процесі виробництва залізної руди та добування вугілля; визначенням оптимальних умов розвитку підприємств видобувної галузі на принципах циркулярної економіки. З урахуванням специфіки українських виробників окреслено шляхи матеріало- та енергопотоків виробництва, які в майбутньому впливатимуть на собівартість видобутої руди у експорті виробленої продукції до країн Євросоюзу за умови запровадження механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ — Carbon Border Adjustment Mechanism). Запропоновано можливі шляхи гармонізації українського податкового законодавства згідно з директивами Європейського Союзу та методи оптимізації економічної діяльності представників видобувних підприємств України відповідно до принципів циркулярної економіки на шляху до сталого зростання. Окреслені підходи придатні до використання видобувними підприємствами та фахівцями в галузі управління і вищої освіти, вони можуть мати практичне значення у процесі переходу до раціональних моделей виробництва, що є важливим аспектом євроінтеграції України.

2. The dissertation is dedicated to the comprehensive study of theoretical and methodological foundations, the substantiation of conceptual provisions, and the development of innovative scientific and practical recommendations aimed to increase the economic efficiency of domestic mining enterprises in the context of the formation of a circular economy and the implementation of sustainable development principles. Particular emphasis is placed on optimizing material and energy consumption, which is critically important in the context of global environmental and economic challenges. The mining industry is an important component of Ukrainian economy, as it occupies a leading position among the main sectors of the economy, and its products concern all fields of industry. Thus, ensuring the operational efficiency of mining companies is an extremely important factor in the strategic development of our country. The extraction of minerals is currently associated with a number of challenges. On the one hand, there are negative environmental consequences that lead to global problems, which in turn raise concerns about rational resource management and produce negative attitude toward the extractive

industry in our society. On the other hand, the European Union has recognized the extractive industry as basic to meet the demand for raw materials for a successful transition to sustainable development and achieving the UN's 17 goals. The mining industry embodies both solutions and challenges and thus plays an important role on the way to sustainable development chosen by Ukraine to fulfil the terms of the Paris Agreement. The operational requirements associated with the activities of mining companies are very resource-intensive, which is reflected in the costs of raw materials and energy. The negative impact on the environment and low added value created by companies in the industry during the extraction and primary processing of raw materials produce unfavorable conditions for the society and cause social tension. Production and consumption are key drivers of the economy, but they also have a significant impact on the natural capital. Therefore, in the context of sustainable growth, it is not enough to focus solely on economic benefits; now the efficient management of natural resources is more important than ever. The problems caused by biodiversity loss, water, air, and soil pollution, and excessive resource depletion threaten the future existence of humanity and create societal challenges that have not yet been adequately addressed. The economic aspects of mining industries of Ukraine face problems that have led to instability in entire production sectors: unregulated markets, insufficient supply due to the low competitiveness of domestic raw materials, imperfect structure of private ownership, and lack of government incentives for the rational management. These aspects propose research tasks that should be aimed at overcoming negative environmental impacts, solving social problems, and stimulating economic development in the industry. Moreover, optimizing the economic development of mining companies should include modernizing tools for controlling material costs in the course of production. The approaches to calculating the costs of extractive enterprises employed in Ukraine do not meet current challenges, as they are based on the principles of a “linear economy” that is outdated and ineffective in the context of sustainable development. In contrast, the concept of circular economy that promotes zero-waste production, creation of new jobs, and environmental preservation, is gaining increasing popularity in the EU. Therefore, it is essential to improve the existing methods and to develop new approaches regarding material and energy costs in order to optimise the expenses of extractive enterprises. Thus, the aim of the dissertation research is to improve theoretical and methodological statements and to substantiate scientific and methodological as well as practical recommendations regarding the concept of managing material and energy flows of mining enterprises of Ukraine in accordance with the principles of circular economy. The subject of the dissertation is the processes of accounting for material and energy costs at Ukrainian mining enterprises. The object of the study is the aspects of forming and developing the mechanisms for the management of economic activities of extractive enterprises in the context of circular economy. The scientific novelty of the results obtained lies in the development and substantiation of new approaches to accounting for material and energy costs at Ukrainian mining enterprises from the perspective of circular economy, namely, the use of the components of the “ecological rucksack” of company as a composite good.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U100990, 0121U114107, 0122U200619, 0124U004509

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Krasnyk, V., Cherevatskyi, D., Smirnov, R., Bash, V., Bojko, O., & Onachenko, K. (2024). Iron ore extract by the mine method: regression model of an ecological backpack. *ScienceRise*, (1), 36–42.

<https://doi.org/10.21303/2313-8416.2024.003609>

- Череватський, Д. Ю., & Бойко, О. В. (2022). Регресійна модель екологічного рюкзака українського вугілля. Вісник економічної науки України, 2(43), 41–45. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2\(43\).41-45](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2(43).41-45)
- Череватський Д.Ю., Бойко О.В. Енергетичний парадокс, пов'язаний з безкоштовним постачанням вугілля працівникам вугільної промисловості. Управління економікою: теорія і практика. Чумаченківські читання. 2023. с. 23-31. <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2023.23-31>
- Череватський, Д., Бойко, О., & Смирнов, Р. (2024). Щодо впливу національних чинників на біотичну складову формування матеріального рюкзака підприємства. Економіка промисловості, (3), 52–64. <https://doi.org/10.15407/econindustry2024.03.052>
- Череватський, Д. Ю., Смирнов, Р., Бойко, О., & Баш, В. (2024). Внесок персоналу в загальну енергоемність великих гірничодобувних підприємств. Економічний вісник Донбасу, 4(78), 155–163. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4\(78\)-155-163](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-4(78)-155-163)
- Бойко, О. В. (2024). Продукти харчування як складова біотичної частини матеріального рюкзака продукції. Економічний вісник Донбасу, 3(77), 89–92. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-3\(77\)-89-92](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-3(77)-89-92)
- Князев, С. І., & Бойко, О. В. (2025). Шляхи адаптації економічних систем України до принципів циркулярної економіки ЄС. Економічні інновації, 27(2(95)), 75–87. [https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2\(95\).75-87](https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2(95).75-87)

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища; економія енергоресурсів; економія матеріалів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100990, 0121U114107, 0122U200619, 0124U004509

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Князев Святослав Ігорович

2. Svyatoslav Kniaziev

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5308-4960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Лазаренко Дмитро Олександрович
- Dmytro Lazarenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9957-6311

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Кушніренко Оксана Миколаївна
- Oksana M. Kushnirenko

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3853-584X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 25199155

Місцезнаходження: вул. Панаса Мирного, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Петрова Ірина Павлівна
- Iryna P. Petrova

Кваліфікація: к. е. н., с.д., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0515-5349

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420557

Місцезнаходження: вул. Марії Капніст, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солдак Мирослава Олексіївна

2. Myroslava O. Soldak

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: ORCID 0000-0002-476

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420557

Місцезнаходження: вул. Марії Капніст, Київ, 03057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сердюк Олександр Сергійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сердюк Олександр Сергійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лях Ірина Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна